

Politik & samhälle
Erik Thornström, 08-677 27 08
erik.thornstrom@energiforetagen.se

Boverket
E-post: remiss@boverket.se

Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning – BFS 20xx:A26, A27, A28, A29, A30 och A33

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

- Energiföretagens anser att energihushållningsreglerna måste vara teknikneutrala i valet mellan hållbara uppvärmningsformer. Byggreglerna ska handla om byggnaders egenskaper, och inte om hur energin tillförs byggnaden. Energikraven bör principiellt i stället utgå från byggnadens energibehov och den använda energin, inte den köpta energin.
- För att uppnå teknikneutrala förutsättningar i valet mellan fjärrvärme respektive värmepump föreslår Energiföretagen att viktningsfaktorn för fjärrvärme ändras från 0,7 till 0,5 och att viktningsfaktorn för el bibehålls på 1,8. Energiföretagen har låtit genomföra analyser av de nya energihushållningskraven och dess effekter vad gäller val av uppvärmningssystem som visar att energihushållningskraven är väsentligt lättare att uppfylla med värmepumpslösningar jämfört med fjärrvärme. Denna obalans förstärks om det skulle införas eventuella stödsystem, olika former av "grön" finansiering och frivilliga miljömärkningssystem där det ställs krav på en energiprestanda som är "x%" bättre än minimikraven.
- Dagens viktningsfaktor för fjärrkyla bygger på otidsenliga antaganden gällande andra slag av kylalösningar och hindrar i dag att fjärrkyla väljs framför allt för att uppnå de högre energiklasserna. Med den tillförsel som i dag finns för framställning av fjärrkyla med frikyla, värmepump, kylmaskin och absorptionskyla skulle en ny beräkning utmytna i en väsentligt lägre viktningsfaktor för fjärrkyla som bör ligga på i nivå med 0,3 i stället för dagens 0,6. Även med utgångspunkt i att skapa teknikneutrala förutsättningar mellan hållbara kylalösningar kan en sådan sänkning av viktningsfaktorn för fjärrkyla motiveras.
- Energiföretagen tillstyrker den nya föreslagna definitionen av specifik eleffektanvändning, Pel och de analyser vi låtit genomföra indikerar att eleffektkraven blir dimensionerande för småhus respektive kontorslokaler.

Det är dock angeläget att kravnivåerna skärps generellt så att det blir styrande krav för samtliga byggnadskategorier.

- Energiföretagen föreslår att dagens energihushållningskrav kompletteras med att ett värmeförlusttal införs för att inrikta energikraven på byggnadens samlade energibehov och inte endast den köpta energin och som får en styrande effekt.
- Energiföretagen tillstyrker förslaget att byggnader ska vara utformade med skäligen beaktande av potentialen att nyttja solenergiteknik
- Energiföretagen avstyrker den föreslagna utformningen av tvingande installationskrav för solenergi. Lönsamhetsberäkningarna för installation av solceller utgår från för höga elprisantaganden i förhållande till vad som kan förväntas som erhållna elpriser under sommarhalvåret när solceller producerar som mest. Vidare föreslår vi att det införs ett kriterium om att bristen på ledig kapacitet att ansluta solcellsanläggningen till ledning eller ledningsnät kan utgöra ett skäl för att inte behöva installera solceller, i det fall tvingande krav införs. Vi föreslår även att tillägget *”och bostäder som använder komfortkyla, sammanlagt”* stryks i ändringsföreskriften A30 då Boverkets förslag innebär att elbaserade komfortkylalösningar gynnas framför fjärrkyla.
- För att nedjusteringarna för södra Sverige inte ska bli lika skarpa i relativa termer borde nedjusteringar med två decimaler övervägas åtminstone för faktorvärden under 1,0. Detta skulle innebära minskade tröskeleffekter och att justerings-faktorerna blir mer träffsäkra samtidigt de sammantagna skärpningarna av energikraven mildras något. Skärpta geografiska justeringsfaktorer innebär också en överimplementering av EU-direktivets krav utöver den tioprocentiga generella skärpningen av energikraven. De föreslagna skärpningarna är också intransparent beskrivna i hur de tagits fram. Komfortkylabehov beaktas inte heller trots att de är klimatberoende.

Inledning

Energiföretagen Sverige väljer att lämna dels ett samlat remissvar för alla de olika parallella föreskriftsförslagen gällande de nya energihushållnings- och ändringsföreskrifterna. Vi lämnar också specifika svarsdokument med detaljerade synpunkter på respektive föreskriftsförslag. Vi vill också påtala att det för framtiden vore önskvärt med samlade remissdokument för föreskriftsändringar som gäller samma föreskrift. Att som nu presentera dels förslag till en ny energihushållningsföreskrift, dels fem ändringsförslag i sammanlagt sex olika remissdokument gör remissen onödigt svårtillgängligt och tidsödande att besvara.

Energiföretagen anser övergripande att det är positivt att flexibiliteten som finns i det reviderade EU-direktivet om byggnaders energiprestanda utnyttjas i flera delar vad gäller att beakta kostnader, tekniska förutsättningar liksom varsamhetskrav för kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Teknikneutralitet i valet mellan uppvärmningsformer måste vara en utgångspunkt i utformning av energihushållningskraven

Utgångspunkten för Energiföretagens synpunkter är att energihushållningsreglerna måste vara teknikneutrala mellan hållbara uppvärmningsformer, vilket också följer av fempartiöverenskommelsen om regeringskravet om byggnaders energiprestanda (Skr. 2018/19:152). Byggreglerna ska fokusera på byggnaders egenskaper, och inte på tillförselssystemen. Det finns flera styrmedel och regelverk som syftar till att driva utvecklingen mot hållbara energisystem, som till exempel den generella energi- och koldioxidbeskattning och EU:s utsläppshandelssystem. Boverkets byggregler är det enda regelkomplex som säkerställer att vi bygger bra hus med bra klimatskal, som kan stå emot förändringar i tillförselssystemet. När det gäller installationer i byggnader omfattas dessa även i hög grad av ekodesign- och energimärkningskrav, vilket behöver beaktas i utformningen av energikrav.

Eftersom EU-direktivet olyckligtvis inte är tillräckligt tydligt på denna punkt, är det avgörande att vi i Sverige utnyttjar de frihetsgrader som finns i direktivet, för att i möjligaste mån skapa teknikneutrala regler, och som säkerställer att vi bygger bra hus. De viktigaste verktygen inom ramen för direktivet för detta är tillämpningen av viktningsfaktorerna för olika energibärare, samt hur effektkraven för byggnader ställs.

Energiföretagen tillstyrker att begreppet ”energiprestandatal” ersätter primärenergital

Energiföretagen tillstyrker att begreppet ”energiprestandatal” ersätter dagens begrepp ”primärenergital”. Detta tar bort fokus på det otydliga begreppet primärenergital och tydliggör att det handlar om ett nytt energiprestanda-begrepp. Begreppsbytet minskar också risken för missförstånd kopplat till tillämpningen av viktningsfaktorer vars syfte är att ge teknikneutrala förutsättningar i valet mellan olika hållbara uppvärmningslösningar.

Energiföretagen tillstyrker att ett nytt eleffektkrav införs

Energiföretagen tillstyrker den nya föreslagna definitionen av specifik eleffektanvändning, Pel. Det är angeläget att energihushållningsföreskrifterna innehåller krav som begränsar effektbehovet i elsystemet vintertid när effektbehovet är som störst. Att adressera effektutmaningen är också angeläget kopplat till att underlätta för elektrifieringen i industri och transporter. Ett eleffektkrav är också i linje med regeringens föreslagna nya övergripande energieffektiviserings-mål om att bland annat bidra till samhällets elektrifiering och utjämning av effektoppar.

Energiföretagen har låtit genomföra analyser av de föreslagna energihushållningskraven som indikerar att eleffektkraven blir dimensionerande för småhus respektive kontorslokaler. Det är dock angeläget att kravnivåerna skärps generellt så att det blir styrande krav för samtliga byggnadskategorier. Det innebär att det blir svårare att använda elpanna för spetslast och varmvatten. Detta är rimligt utifrån behovet av att hålla nere effektbehovet vintertid och som också är de

perioder när elpriserna normalt är som högst under året. Även kopplat till det pågående arbetet med att införa effekttariffer för elnäten kommer eleffektuttaget att prissättas i större omfattning framöver.

Energikraven bör styra den använda energin i stället för den köpta energin

Energiföretagen anser principiellt att energihushållningskraven inte ska styra valet mellan hållbara uppvärmningslösningar eller hur energin tillförs byggnader. Energikraven bör i stället utgå från byggnadens energibehov och den använda energin, inte den köpta energin. Principiellt bör därför undantaget från energiprestandakravet "*energi från sol, vind, mark, luft eller vatten som alstras på byggnaden eller dess tomt*" strykas.

Ett värmeförlusttal bör införas i energihushållningsreglerna

Energiföretagen föreslår att dagens energihushållningskrav kompletteras med att ett värmeförlusttal införs för att inrikta energikraven på byggnadens samlade energibehov och inte endast den köpta energin och som får en styrande effekt. Detta är också något som Energimyndigheten lämnat förslag om i sin fjärr- och kraftvärmestrategi (ER 2023:27) och tidigare utredning från Boverket. Ett värmeförlusttal motiveras av att det skulle bättre styra hela energi- och effektanvändningen än dagens krav på genomsnittlig värmegenomgångskoefficient (Um-krav). Detta eftersom ett värmeförlusttal tar med alla energi- och effektförluster kopplade till byggnadens klimatskärm genom att även omfatta infiltration och ventilation och dessutom lättare kan verifieras genom mätning.

Detta är också i linje med uttalandena i regeringsskrivelsen om byggnaders energiprestanda (Skr. 2018/19:152) där den uttalade inriktningen var att kompletterande krav som utgår ifrån byggnadens energibehov, dvs. använd energi bör tas fram. Det är också viktigt att energieffektiviserings-åtgärderna i bebyggelsen styrs utifrån att minska byggnadens faktiska energibehov och där byggnadens effektsignatur kan användas för att verifiera energikraven och genomförda energieffektiviseringsåtgärder.

Alternativet med värmeförlusttal är också ett enklare system för att sätta klimatskalkrav på där fokus ligger på byggnadens värmeförluster, som är lättare att beräkna, följa upp och kontrollera.

Ett krav på värmeförlusttal är särskilt angeläget så länge direktivets systemgräns utifrån "köpt energi" kvarstår. Värmeförlusttalet påverkas inte av installationer som inte bidrar till effektbalansen när det är som kallast, till skillnad från energiprestandatalet, som baseras på årsmedelvärden, och där egenproducerad energi från exempelvis sol, kan ge missvisande information om byggnadens verkliga prestanda och byggnadens faktiska energibehov.

I takt med att kostnaderna för energiförsörjning, och därmed priserna för kunden, mer och mer beror på effekt, snarare än energi på årsbasis, så ger ett värmeförlusttal en betydligt bättre bild av driftskostnaderna för en byggnad än energiprestandatalet.

Energiföretagen tillstyrker att krav på att byggnader ska vara utformade för att underlätta installation av solenergiteknik

Energiföretagen tillstyrker förslaget att byggnader ska vara utformade med skäligt beaktande av potentialen att nyttja solenergiteknik. Alla kraftslag behövs för att klara den pågående elektrifieringen i industri och transporter. Åtgärder för att underlätta installation av solenergi vid byggnader kan bidra till att potentialen för solenergi i bebyggelsen kan utnyttjas, till exempel i takkonstruktioner där det finns lämpliga sollägen.

Den avsedda tillämpningen av kravet att inte använda fossila bränsle på plats bör tydliggöras

I den föreslagna föreskriften föreslås i 2 kap. 2 § att byggnaders energianvändning inte i någon utsträckning får täckas av förbränning av fossila bränslen på plats. Samtidigt framgår i författningskommentaren att kraven avser normala förhållanden. Det bör utifrån författningskommentaren klargöras även i föreskriftstexten att kravet på att inte använda fossila bränslen på plats avser under normala förhållanden. Med tanke på rådande omvärldsläge med betydande störningar på energimarknaderna på grund av pågående krig och geopolitiska spänningar kan det komma uppstå stora störningar i energiförsörjningen. Även kopplat till uppbyggnaden av totalförsvaret och beredskapsförmågor bör det framgå att till exempel reservkraft inte omfattas av kravet även i författningstexten och inte endast i författningskommentaren.

Kapacitet att reagera på externa signaler

Energiföretagen tillstyrker att det införs krav på att byggnaders installations-system har funktionen att reagera på externa signaler. Kravet om "kapacitet att reagera på externa signaler" är dock inte konkretiserat närmare, men formuleringen i direktivet leder tankarna till avancerade styr- och reglerutrustningar. I själva verket är den viktigaste egenskapen ur ett energisystemsperspektiv, värmetröghet, att byggnaden kan tåla variationer i tillförseln av el eller fjärrvärme, utan negativa effekter på inomhusklimatet. På så vis kan byggnaden utgöra en flexibilitetsresurs. "Kapaciteten" kan i sammanhanget förstås som förmågan att bibehålla ett gott inomhusklimat trots störningar i leveranserna. Vi föreslår att det förtydligas att begreppet "kapacitet att reagera på externa signaler" innefattar värmetröghet och att det även tydliggörs i vägledningarna m.m.

Ändra viktighetsfaktorn för fjärrvärme till 0,5 för att uppnå teknikneutrala förutsättningar i valet mellan olika hållbara uppvärmningslösningar

Energiföretagen har låtit genomföra analyser av de nya energihushållningskraven och dess effekter vad gäller val av uppvärmningssystem för flerbostadshus, småhus respektive kontorslokaler i Helsingborg, Stockholm respektive Kiruna (*Anthesis, Analys av Boverkets förslag till Energihushållningsregler*). Analyserna visar att energihushållningskraven är väsentligt lättare att uppfylla med värmepumpslösningar jämfört med fjärrvärme. I analyserade flerbostadshus

framgår att skillnaden i marginal till kravgräns uppgår till 22 procentenheter mellan en bergvärmepump jämfört med fjärrvärme. Först vid en viktningsfaktor för fjärrvärme på 0,5 uppstår likvärdiga förutsättningar i valet mellan fjärrvärme respektive värmepump. Analyserna visar också att byggnader som värms upp med fjärrvärme inte kommer att klara skärpta kravnivåer medan en identisk byggnad med bergvärmepumpslösningar kommer kunna klara kraven även vid en eventuell skärpning av energikraven på 30 procent för samtliga analyserade orter. Detta kan vara aktuellt i framtida eventuella stödsystem, olika former av "grön" finansiering och frivilliga miljömärkningsystem.

I dag är viktningsfaktorn för fjärrvärme låst till 0,7, vilket i praktiken motsvarar en värmepump med COP $\approx 2,6$ (1,8/0,7). Det har skett en betydande och positiv teknikutveckling av värmepumpar under senare år. Det innebär att dagens viktningsfaktorer inte återspeglar den faktiska tekniska prestandan för värmepumpar som erbjuds på marknaden i dag jämfört med fjärrvärme. För att uppnå teknikneutrala förutsättningar i valet mellan fjärrvärme respektive värmepump föreslår Energiföretagen att viktningsfaktorn för fjärrvärme ändras från 0,7 till 0,5. Detta motsvarar en årsvärmefaktor (SCOP) på 3,8. Med en bibehållen viktningsfaktor för el på 1,8 bör reglerna då bli teknikneutrala.

Att utgå från en så dålig värmepump, som ett SCOP-värde på 2,6 innebär, är också oförenligt med förslaget till PBF 3 kap. 14§, där det föreskrivs "särskilt goda egenskaper av tekniska installationers effektivitet". En värmepump med värmefaktorn 2,6 kan knappast betraktas som ha särskilt goda egenskaper. En studie av fem energideklarerade enplanshus som Energiföretagen har låtit göra visar att endast luft-vatten- värmepumpar klarar kraven för Helsingborg. Det är inte acceptabla konsekvenser att vissa hållbara uppvärmningslösningar i praktiken utesluts utan är ett argument för att nivån på viktningsfaktorn för fjärrvärme bör sänkas till 0,5 för att uppnå teknikneutrala förutsättningar. Det reviderade direktivet föreskriver också att det ska säkerställas att fjärrvärme- eller fjärrkylsystems fördelar erkänns i beräkningsmetoden (i enlighet med bilaga 1.1 i direktivet), vilket också är ett skäl till att justera viktningsfaktorn för fjärrvärme. Även med tanke på att energikraven och regelverket vidgas till befintliga byggnader blir frågan alltmer kritisk att de grundläggande energikraven är teknikneutrala i valet mellan hållbara uppvärmningslösningar.

Energiföretagen saknar även närmare analyser från Boverket vad gäller effekterna på graden av teknikneutralitet mellan hållbara uppvärmningslösningar av de föreslagna kravskärpningarna och ändrade beräkningsmetoder. Detta måste vara en nödvändig del att analysera när det görs omfattande förändringar i energikravens utformning och som också är nödvändig att analysera inför kommande kontrollstationer vad gäller energikraven.

Viktningsfaktorn för fjärrkyla bör sättas till 0,3 i stället för 0,6.

Dagens viktningsfaktor för fjärrkyla bygger på otidsenliga antaganden gällande andra slag av kylalösningar och hindrar i dag att fjärrkyla väljs framför allt för att uppnå de högre energiklasserna. I dag utgår beräkningsmetoden för kyla till

lokaler med att alternativet till fjärrkyla utgörs av en kompressorkylmaskin. Samtidigt tillämpar Boverket en beräkningsmetod med alternativ uppvärmningslösning med bergvärme i förhållande till fjärrvärme. Därmed blir det inkonsekvent att beräkningsmetoden gällande kylning tillämpa en annan jämförelsegrund. Byggreglerna omfattar heller inte processkyla eftersom kravet avser klimatskalet. Dock så återvinner fastighetsägare energi från processkylan vilket minskar värmebehovet och därmed energiprestandatalet vilket inte är tillåtet vid användning av fjärrkyla trots att samma energiåtervinning oftast gäller även där, vilket innebär att viktningsfaktorn även av detta skäl inte blir teknikneutral. Sådan återvunnen kyla behöver exkluderas från energiprestandaberäkningen då den inte utgör fastighetsenergi.

Det reviderade direktivet föreskriver också att det ska säkerställas att fjärrvärme- eller fjärrkylsystems fördelar erkänns i beräkningsmetoden (i enlighet med bilaga 1.1 i direktivet). Vi anser att det för att det skall bli teknikneutralt för olika slag av hållbara kylalösningar så måste kundens alternativ för kyla till lokaler ändra till en mer aktuell marknadsbaserad lösning, bergvärme med kylan inkluderat och eller värmepump med energilager i berg (borrhålslager). Detta föranleder behov av att göra en ny beräkning av viktningsfaktorn för fjärrkyla inom ramen för det pågående genomförandet av det reviderade EU-direktivet om byggnaders energiprestanda. Med den tillförselmix som i dag finns för framställning av fjärrkyla med frikyla, värmepump, kylmaskin och absorptionskyla skulle en ny beräkning utmynna i en väsentligt lägre viktningsfaktor för fjärrkyla som bör ligga på i nivå med 0,3 i stället för dagens 0,6. Även med utgångspunkt i att skapa teknikneutrala förutsättningar mellan hållbara kylalösningar kan en sänkning av viktningsfaktorn för fjärrkyla motiveras.

Generellt anser vi att kylbehov och val av kylteknik behöver studeras och analyseras ytterligare i utformningen av regelverket och inför kommande översyner av energihushållningsreglerna. Det behöver också beaktas att komfortkylbehov är klimatberoende.

Energiföretagen tillstyrker nya benämningar av fossila respektive förnybara bränslen

Energiföretagen tillstyrker att fossil naturgas och fossil olja ges den samlade benämningen fossila bränslen, och det som i nu gällande BBR benämns som biobränslen ges benämningen förnybara bränslen.

Energiföretagen avstyrker utformningen av de tvingande solenergikraven i ändringsföreskrifterna A27, A28, A29 respektive A30

Energiföretagen anser principiellt att det inte bör införas tvingande solenergikrav utan att fastighetsägaren själv bör få välja sina energilösningar. Eftersom solenergi inom fastighetens tomtgräns inte heller räknas med i energiprestandakravet blir en konsekvens att tvingande solenergikrav också att det gynnar individuella uppvärmningslösningar med värmepump. Även om det införs flera undantagsmöjligheter från de tvingande installationskraven finns fortfarande situationer som riskerar att inte omfattas av föreslagna undantag, till exempel i

fall där investeringskapital saknas eller elnätsanslutning inte kan upprättas. Införandet av tvingande krav riskerar snarare att leda till en negativ diskussion kring solceller och därmed motverka direktivets huvudsakliga syfte.

Vi anser att genomförandet av artikel 10 i direktivet behöver inriktas på en minimiimplementering för att begränsa tillkommande kostnader för fastighetsägare och energisystemkonsekvenserna. Trots inriktningen i genomförandet av stora delar i övrigt av EU-direktivet föreslår Boverket en implementering som går utöver minimikraven. Även om det finns generella undantagsmöjligheter utifrån de föreslagna tillämpningsreglerna i 2 kap. 1§ innebär det föreslagna genomförandet att fastighetsägare kan tvingas genomföra installationer även om man inte har tillgång till finansiering, vilket kan vara ett stort hinder i till exempel glesbygdsområden där det kan finnas betydande svårigheter att belåna fastigheter.

Lönsamhetsberäkningarna för installation av solceller utgår från för höga elprisantaganden (se även kommentar om bilaga 2 i konsekvensanalysen) i förhållande till vad som kan förväntas som erhållna elpriser under sommarhalvåret när solceller producerar som mest. Statistik från de senaste åren visar att de erhållna elpriserna för solceller ligger under det genomsnittliga spotpriset för el, både räknat som dygnsmedelpriser och säsongspriser, vilket behöver beaktas i lönsamhetskalkylerna. Vidare kan den antagna årliga ökningen av elpriset om 3% ifrågasättas med tanke på att det uppstår en "kannibaliseringseffekt" ju större volymer solceller som byggs ut som genererar som mest el under sommarhalvåret. Detta kommer över tid leda till lägre erhållna elpriser under sommarhalvåret.

I den i remissunderlaget refererade rapporten som uppdaterats under 2024 och publicerats hösten 2025 National Survey Report of PV Power Applications in Sweden 2024, framgår att genomsnittliga elpotpriserna under 2024 var 42,5 öre/kWh jämfört med 59 öre/kWh i rapporten för 2023. Detta leder till orimligt höga elprisantaganden i remissförslaget som leder till för optimistiska antaganden om lönsamhet för installationer av solceller. Att inkludera 2022 års höga elpriser i beräkningsunderlaget som var en effekt av energikrisen som följde av Rysslands anfallskrig mot Ukraina är heller inte rimligt då det var exceptionella omvärldsfaktorer som förklarade dessa prisnivåer.

Vi föreslår att tröskelvärdena för när byggnadens installationssystem ska vara utrustat med lämplig solenergiteknik justeras utifrån nya lönsamhetsberäkningar som utgår från lägre elprisantaganden, i det fall tvingande krav införs.

Förslaget till föreskrift (A30) om att koppla krav på solenergiinstallation till komfortkyla går utöver EU-direktivets krav och innebär att elbaserade komfortkylalösningar gynnas framför fjärrkyla. Energiföretagen anser inte att det finns skäl att gå utöver direktivets minimikrav och anser att Boverkets förslag innebär en omotiverad överimplementering. Energikraven i föreskrifterna bör inte styra valet av kylalösningar. Boverket konstaterar själva att kostnaden för att installera solceller minskar med storleken på anläggningen vilket leder till att större anläggningar byggs i kombination med värmepump som också kan leverera

kyla. Vi föreslår mot denna bakgrund att tillägget ”och bostäder som använder komfortkyla, sammanlagt” stryks i ändringsföreskriften A30.

Vidare föreslår vi att det införs ett kriterium om att bristen på ledig kapacitet att ansluta solcellsanläggningen till ledning eller ledningsnät kan utgöra ett skäl för att inte behöva installera solceller, i det fall tvingande krav införs. Lokalt förekommer det i dag nätkapacitetsbrist och under sådana förhållanden är det inte rimligt att ställa krav på att en fastighetsägare ska installera solceller som sedan inte kan anslutas till elnätet. Vägledning kring hur kapacitetsbristen ska bedömas finns i 4 kap. 2 § ellagen (1997:857). Energiföretagen föreslår att kapacitetsbrist läggs till som ett nytt kriterium i 2 kap. 1 § första stycket 3 a. Ett alternativt kan vara att i stället utöka författningskommentarerna avseende 2 kap. 1 § första stycket 2 eller 3 så att kapacitetsbrist läggs till som ett skäl att beakta vid bedömning av kostnader eller tekniska skäl, samt förena detta med tydlig vägledning kring hur kriterierna ska bedömas.

Ändrade geografiska justeringsfaktorer får stora effekter

I remissförslaget föreslås nedjusteringar av de geografiska justeringsfaktorerna i flera delar av landet, bland annat i stora delar av Skåne liksom i delar av norra Sverige. Nedjusteringen av justeringsfaktorn för stora delar av Skåne från 0,9 till 0,8 innebär att det blir ca 11,1 % lägre faktor medan nedjusteringen för till exempel Kiruna från 1,9 till 1,8 innebär en sänkt justeringsfaktor med ca 5,3%. För att nedjusteringarna för södra Sverige inte ska bli lika skarpa i relativa termer borde nedjusteringar med två decimaler övervägas åtminstone för faktorvärden under 1,0. Detta skulle innebära minskade tröskeffekter och att justeringsfaktorerna blir mer träffsäkra samtidigt de sammantagna skärpningarna av energikraven mildras något.

Skärpta geografiska justeringsfaktorer innebär också en överimplementering av EU-direktivets krav utöver den tioprocentiga generella skärpningen av energikraven. De föreslagna skärpningarna är också intransparent beskrivna i hur de tagits fram. Komfortkylabehov beaktas inte heller trots att de är klimatberoende. Om byggreglerna ska utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt och geografiskt rättvist sätt behöver samspelet mellan energiprestandakrav och geografiska justeringsfaktorer analyseras i ett helhetsperspektiv och som beaktar att olika byggnads- och installationstekniska åtgärder inte är lika kostnadseffektiva i hela landet beroende på skilda klimatomständliga förutsättningar.

Renoveringskraven på lokalbyggnader

Det är rimligt att det sker en avgränsning av renoveringskrav på befintliga lokaler till de sämsta lokalbyggnaderna med krav på att nå minst energiklass F till 2030 respektive E till 2033. Det finns dock risker att det kan komma att bli svårt att hinna med att genomföra åtgärder på ett genomtänkt och bra sätt till 2030. Det vore därför önskvärt att införa värmeförlusttal som en styrande parameter vid renovering och energieffektivisering. Detta för att öka fokuset på minskning av

energi- och effektbehov under kalla vinterdagar då el- och fjärrvärmesystemen är som hårdast belastade. Det bör även läggas till ett krav på maximal tillåten ökning av elanvändning vid energirenovering och att eleffektkrav tillämpas i samband med renovering.

Konsekvensanalyserna är bristfälliga i flera delar

På sida 31 i konsekvensanalysen till ändringsföreskriften BFS 20xx:A27 skriver Boverket:

”Då solenergi huvudsakligen genereras under sommarhalvåret, samt att lönsamhet huvudsakligen förväntas uppnås i byggnader där en hög elanvändning föreligger och kan ersättas med solel, bedöms författningsförslagets påverkan på fjärrvärmenät vara mycket begränsad.”

Denna bedömning är felaktig då nyproducerade byggnader i dag har ett tappvarmvattenbehov som ofta utgör cirka 50 procent av den totala värmeenergianvändningen. Eftersom tappvarmvattenbehovet är relativt konstant under året, det vill säga även sommartid, kan solceller i kombination med värmepump ge en betydande minskning av den köpta energin, vilket kraftigt påverkar energiprestandatalet. Denna effekt uppstår inte för byggnader som använder fjärrvärme för tappvarmvattenproduktion, vilket ytterligare förstärker den snedvridna konkurrensen där dagens nivåer på viktningfaktorer inte ger teknikneutralitet i valet mellan olika hållbara uppvärmningsformer.

Vidare finns ogrundade påståenden om bristande innovation i fjärrvärmen i avsnitt 6.2.13 (Effekter av solenergi krav för fjärrvärmenät) där Boverket skriver:

”Avsaknaden av tidigare konkurrenstryck har minskat incitamenten till den tekniska innovation och kostnadsminimering som annars är nödvändig för att bibehålla konkurrenskraften, exempelvis bättre isolering av fjärrvärmerör.”

Detta stämmer inte överens med verkligheten. Den svenska fjärrvärmesektorn har genomgått en snabb teknisk utveckling de senaste åren och har högst andel förnybar energi och industriell spillvärme i EU och har kommit mycket långt i att fasa ut de fossila bränslena i ett europeiskt perspektiv. Det pågår även ett kontinuerligt utbyte av gamla fjärrvärmerör och ersätts då av väsentligt bättre isolerade fjärrvärmerör. Sverige har jämfört med andra länder också låga distributionsförluster i fjärrvärmenäten. Påståendet om bristande innovationskraft motsägs därmed av både branschdata och faktiska investeringar i distributionsnät och i nya systemlösningar såsom lågtempererade fjärrvärmenät.

Behov av vägledning kring tillämpningen av de nya energihushållningskraven

De nya energihushållningsföreskrifterna innebär omfattande förändringar i beräkningsmetoder, ytterligare differentiering av krav och ett flertal krav om bland annat solenergi och energirenoveringskrav för lokaler som införs stegvis. Då

komplexiteten i de nya föreskrifterna ökar samtidigt som de allmänna råden slopas finns det ett behov av ökad vägledning från Boverket. Eftersom det kan väntas uppstå många tolkningsfrågor är det angeläget att Boverket går ut med tydlig information om de nya kraven och dess innebörd.

Sara Emanuelsson

Chef Politik och samhälle